

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOP, Pretoriusplein 3^{III}
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
Post Box 379
Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mand.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentieën per regel 10 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOP.

Troelstra en het militarisme. — De Ziektewet. — Onze taktiek bij de verkiezingen. — Uit het Buitenland. — De School. — Indiese Brieven. IV. — Economische Kroniek: Goudproductie en klassenstrijd. — Van het Partijbestuur. — Van de Afdelingen. — Korrespondentie. — Advertentieën

REFERENDUM.

De afd. besturen dienen ervoor zorg te dragen, dat het referendum door de leden in zoo groot mogelijken getale wordt uitgebracht.
Uiterlijk 17 Mei dient het resultaat van het referendum bij het Partij-Sekretariaat bekend te zijn.

Militarisme en Socialisme.

De volgende week verschijnt een 1 Cents-vlugschrift over dit onderwerp.
Reeds nu kunnen de afdelingen bestellingen doen bij het Partij-Sekretariaat. De omvang is dubbel zoo groot als van het vorige vlugschrift, en 100 ex. worden voor 75 cent geleverd.

Partijgenooten! Zendt Geld

voor de verkiezingen aan de besturen en aan het Partijsekretariaat!

Verkiezings-nummer „Het Socialisme”.

Binnenkort verschijnt van »Het Socialisme« een verkiezings-nummer.
Bestellingen worden zoo spoedig mogelijk ingewacht bij de Administratie van De Tribune, Postbus 379, Amsterdam.

Troelstra en het militarisme.

De afgevaardigde van Amsterdam III, leider van de Kamerfractie der S. D. A. P. heeft, evenals in 1912 tijdens de behandeling van de Militiewet, weer eens noodig geacht, bij het debat over het Kustverdedigingsfonds aan te vullen wat zijn vriend Hugenholtz had verzuimd.

Zoo hield hij dan Vrijdag en Zaterdag j.l. een groote rede.

Wat is nu het resultaat van dat stuk werk?

Wij moeten constateeren: dat Troelstra nog weer eens meer dan ooit, bewust of onbewust, gespeeld heeft in de kaart der Liberale Concentratie en, ondanks frases, het principieel standpunt der strijdende arbeidersklasse zelfs niet heeft aangestipt.

Kan dit duidelijker blijken dan uit de voldoening, waarmee de voormannen dier Concentratie van zijn woorden acte namen?

Roodhuyzen zei:

Er zijn in deze Kamer twee gemakkelijke standpunten. Het eene is het standpunt: *geen man geen cent*, een standpunt, dat toch eigenlijk door niemand meer wordt verdedigd. *Ik meen, dat de swakke toon, die daarover straks nagelalmd heeft, niet meer als verdediging daarvan kan gelden* (Dit betreft het einde van Troelstras rede, v. R.).

De heer Van der Zwaag is het geweest, die dat standpunt tot het bitter einde heeft volgehouden, maar het is hem niet gelukt op die leus in deze Kamer veel medestanders te verzamelen.

Thomson, een van de militaire specialiteiten der Liberaten, zei uitdrukkelijk, dat hij bereid is evenveel geld aan het militarisme en forten te geven als de Regeering. — Alleen maar niet voor Vlissingen, om allerlei redenen die met de hoofzaak

niets te maken hebben en die voor de arbeidersklasse van zoo goed als geen belang zijn. Thomson zei:

Ik zou het zoo aangenaam vinden, indien ik aan de aangevraagde gelden mijn stem zou kunnen geven. Ik sta in dit opzicht — en ik stel er prijs op daarmee te eindigen — op een gansch ander standpunt dan de afgevaardigde, de heer Troelstra, die een belangrijke rede aan dit onderwerp heeft gewijd, waarin mij bijzonder goed heeft gedaan zijn mededeeling, dat de sociaaldemocraten in Nederland, wanneer zij worden opgeroepen, bereid zijn om ten strijde te trekken, een mededeeling, die ik van belang acht om hier nog eens te onderstrepen; *zij geeft een belangrijken keer te zien in den gedachtegang, neen, niet van u, mijnheer Schaper, die altijd gezegd hebt, dat gij bereid soude zijn om met het geweer op schouder naar de grenzen te trekken, maar ge weet evengoed als ik, hoever ge daarover door uw geachte partijgenooten in den lande zijt hard gevallen.* Welnu, dat de heer Troelstra het vroegere standpunt heeft prijsgegeven, wordt door mij zeer op prijs gesteld.

Het is wel voldoende, dunkt ons.

En de blijdschap van de heeren had zijn reden. Want, hoewel Troelstra in 't algemeen niets nieuws zei, en zijn rede ten deele slechts een slap afkooksel was van hetgeen hij voor anderhalf jaar uitvoeriger had uiteengezet — men zie de Tribune van 4 Nov. '11 en de Nieuwe Tijd van Februari en Maart 1912 —, toch waren er twee punten in zijn betoog, geschikt om inderdaad meer dan ooit de tevredenheid der bourgeoisie te wekken, wat dan ook in en buiten de Kamer 't geval is geweest.

Zoo spreekt b.v. de N. R. Ct. van de «gezond-reformistische verklaringen» van den heer Troelstra en stelt diens rede zoowat op één lijn met die van den grooten conservatief-liberalen heer De Beaufort, òók van de Concentratie.

Het eerste van die punten was dit, dat Troelstra meer dan ooit te voren zijn geloof in de mogelijkheid van een overwinning ook van het burgerlijke pacifisme (vredesbeweging) uitsprak. In verband daarmee schatte hij het werk der «Vredesconferentie» zeer hoog en kwam daarmee heelemaal in het schuitje van den conservatieven staatsman en historicus De Beaufort van de N. R. Ct. en van — professor Van Vollenhoven zelf.

Hierover een volgende maal iets uitvoeriger.

Het tweede punt was de buitengemeene beslistheid, waarmee hij — bij een gelegenheid, waarbij dit volstrekt niet noodig was, — de bereidvaardigheid der «arbeiders» te kennen gaf, om hun «plicht» te doen bij verdediging van het vaderland.

Zijn woorden luiden volgens de Handelingen:

Er wordt gevraagd: wilt gij het vaderland niet verdedigen? Ja, mijne heeren! Wanneer daar in de tegenwoordige verhouding (?) (er staat in de Handelingen «bedeeling», dus onzin, v. R.) een aanslag komt op de onafhankelijkheid van ons land, zult gij ons oproepen en dan zullen wij aan uw oproeping gehoor geven. De oude idee van dienstweigering past in het Tolstoianisme, staat recht tegenover de sociaaldemocratische opvattingen. Gij weet, dat gij ook op ons, sociaaldemocraten, kunt rekenen als wij door u worden opgeroepen om den plicht te doen, dien wij als burgers van den Nederlandschen Staat onder het tegenwoordige regime te vervullen hebben. Of wij dat gaarne willen en mooi vinden, het wordt ons niet gevraagd; maar dien plicht zullen wij vervullen. Zwakke pogingen, die tot nog toe op internationale congressen wel zijn gedaan om een uitspraak ten opzichte van een werkstaking in geval van oorlog uit te lokken, hebben geen succes gehad en ik wil wel zeggen, dat ik er voor de toekomst ook niet veel succes van verwacht, want is een klasse in een land zoo goed gedisciplineerd onder eigen leiding, is zij zoo eens van zin en zoo krachtig, dat zij in tijden, dat de geheele nationaliteit op het spel staat, een dergelijke machtsuitoefening aandurft, dan kan zij meer. Dat is het standpunt, in 1893 reeds door den ouden Liebknecht ontwikkeld.

Met deze woorden bewijst Troelstra weer, net evenveel besef te hebben van de dingen, waar het hierom gaat, als — de heer de Beaufort, ja nog minder.

Deze groot-kapitalistische vertegenwoordiger is tegen het kustverdedigingsontwerp. Maar waarom? Omdat hij met zijn gedachten nog wijlt in den tijd van omstreeks 1870, toen ons landje nog alleen maar te maken had met de omliggende groote Europeesche mogendheden, die onze «onafhankelijkheid» niet bedreigden. Aan den anderen kant ziet de heer de Beaufort, dat er nu groter gevaar is voor Indië en hij is bereid daarvoor zooveel geld beschikbaar te stellen als noodig is.

Troelstra echter ziet niet in, dat, als ons landje nu in een oorlog werd betrokken, dit zou geschieden ter wille van Indië in de eerste plaats.

En in plaats van een oproep tot de arbeiders — ook die buiten de S. D. A. P. staan, — om dat karakter van het Nederlandsche militarisme te land en ter zee te begrijpen en dat militarisme dus met alle middelen te bestrijden, zooals het in het manifest van Bazel staat, komt een totaal overbodige verklaring, dat de «sociaaldemocraten» — dat zijn dan toch zeker alleen de S. D. A. P.-ers? — «hun plicht» zullen doen.

Hetzelfde als het «nobeke werk» van Hugenholtz! In plaats van een oproep tot strijd, een woord, dat de liberalen bevredigt. Ons verwondert dit niet.

Troelstra kan nu eenmaal niet anders meer. Het parlementaire kretinisme (bekrompenheid) heeft hem al te zeer te pakken.

Mogen tal van arbeiders er weer door inzien, dat hun hoogste belangen bij de heeren der Arbeiderspartij niet meer veilig zijn.

v. R.

De Ziektewet.

De Ziektewet-Talma is 25 April j.l. in de Tweede Kamer aangenomen. De christelijken behalve Jhr. Lohman en Bichon van IJselmonde stemden vóór *benevens de fractie der Arb. Partij*. De vrijzinnigen stemden tegen. Het is ons echter een raadsel hoe de S. D. A. P.'sche Kamerleden tot vóórstemmen hebben kunnen besluiten! Troelstra nam namens de fractie der Arb. Partij het woord en zeide, dat zij vóórstemde, ondanks «gewichtige bezwaren», omdat het ontwerp «op eenige voorname punten aanmerkelijk is verbeterd.» Die verbeteringen zijn o.a.: 1°. 70% in plaats van 50% van het gemiddelde loon uitkeering bij ziekte; maar *niet het volle loon*, voegen wij erbij, hoewel de arbeiders toch niet voor hun plezier ziek zijn, maar zelfs de meeste arbeiders-ziekten direct of indirect uit het werk voortkomen. — 2°. Ziekengeld wordt op den 3en in plaats van den 5en dag uitgekeerd. — 3°. «Ten aanzien van de opnemng der losse arbeiders is eveneens eenige tegemoetkoming, zij het in onvoldoende mate, betoond.»

«Een groote grief», zeide Tr., «blijft het ontbreken van geneeskundige hulp, doch het ontwerp kan, wet geworden, steeds in deze richting worden aangevuld.» Ja, zoo kon de Leerplichtwet, waarin schoolvoeding en -kleding ontbreken, steeds in deze richting worden aangevuld, maar toch stemde de toenmalige fractie der Arb. Partij terecht tegen die wet. En wat is nu een Ziektewet, vragen wij, waarin elke genees- en heilkundige verzorging ontbreekt?!

De fractie der Arb. Partij kon voor deze wet stemmen, omdat de S. D. A. P. ten onrechte staat op het standpunt der verplichte verzekering, waarbij dus de arbeiders zelf premie betalen; terwijl de Soc. Dem. Partij steeds staat op het standpunt der *kosteloze verzekering*, omdat de massa der Ned. arbeiders bij hun lage loonen in onze achterlijke industrieën en in de tegenwoordige verscherpte tijdsomstandigheden (duurte enz.) onmogelijk premie betalen kunnen tenzij dan met nog grootere inperking van

hun uitgaven voor persoonlijke en strijdbehoeften (pol. strijd, vakbew., ontwikkeling, genot). Maar al kon de Arb. Partij om haar verkeerd standpunt te dezen opzichte vóórstemmen, dan *hoefde* ze het bij de leegheid van deze wet nog niet te doen! — Néén, reeds alleen wegens het ontbreken van de hoofdzaak, de geneeskundige hulp *mocht* ze het zelfs niet doen.

De «gegeven politieke omstandigheden», dat wil dus zeggen het opportunisme, moeten hier, gelijk zoo vaak, gelijk ook bij het terugdeinzen voor een nieuwe Rode Dinsdag, dienst doen, om dit goed te praten. Tr. verklaarde n.l.:

Bovendien echter, bestaat in de gegeven politieke omstandigheid geen redelijk uitzicht, dat een betere oplossing van het vraagstuk van deze tak van sociale verzekering zal worden gegeven. Bij verwerping van dit ontwerp zou integendeel wellicht een slechter stelsel worden ingevoerd.

En *Het Volk* verklaarde nader:

Talma's krakkig begin beter dan wat de Koncentratie belooft.

Deze redeneering van de Kamerfractie der S. D. A. P. en *Het Volk* werpt omver, wat deze zelfde heeren anders beweren, dat n.l. in sociale hervormingen de liberalen «een kop grooter» zouden zijn, zooals Schaper onlangs zei, dan de christelijken. En wij zullen dat onthouden; al zal de Arb. Partij en *Het Volk* natuurlijk desondanks voortgaan de konzentratie bij de herstemming aan te bevelen.

Of was het de heeren bij deze opportunistische stemming nu eens juist erom te doen, om een schijn-argument te hebben tegen die Socialisten, die eraan vasthouden dat de Arb. Partij de liberalen boven de klerikalen verkiezen? Op dezelfde dag dat Troelstra zijn boven weergegeven, beruchte verklaring aflegde vóór de verdediging van het vaderland, en zodoende de linksche kleine burgerij vóór zijn Arb. Partij in het geweer riep, terwijl hij tegelijkertijd de revolutionairen een geweldig wapen tegen zich en zijn Partij in de hand drukte, op diezelfde dag door een pro-christelijk stemminkje een schijn-manoeuvre ondernemen alsof hij *niet* pro-liberaal ware, het zou wel een demagogie, een arbeiders-misleiding zijn, de politiek van een Troelstra en zijn Arb. Partij waardig.

Als het zelfs dit *niet* is, dan weten wij waarachtig niet, waarom dan wel Troelstra en de zijnen voor de zware lasten maar geen geneeskundige hulp brengende ziekte-wet van Talma hebben gestemd. Maar in elk geval, in het belang van het proletariaat is het niet: hun geld uit de zakken te kloppen voor verplichte premiebetaling, en nog wel zonder eenige verbetering of versterking van hun toestand. En hieraan staan Troelstra en de zijnen thans schuldig. WP.

Onze taktiek bij de verkiezingen.

Ten opzichte van de verkiezingen nam het Amsterdamsche Kongres der Soc. Dem. Partij een resolutie aan, die we vroeger reeds in *De Tribune* opnamen. Bovendien besloot de S. D. P. de kandidaten der Arb. Partij daar te steunen, waar wij geen eigen kandidaat hebben, maar niet mede te doen aan de zoogenaamde Blauwe Maandag der S. D. A. P. Ten nauwste hiermede samenhangend is de opdracht aan het P. B. gegeven, om na de verkiezingen na te gaan op welke wijze de reeds vroeger aangevangen provinciale kiesrechtmeetings der S. D. P. konden worden uitgebreid tot grooter betoogingen voor het A. K.

Bij dit alles zit duidelijk de gedachte voor allèen de eisch van algemeen en gelijk kiesrecht voor mannen en vrouwen in de strijd naar voren te dringen, hetgeen reeds op zichzelf onze Partij scherp onderscheidt van de S. D. A. P. De Arb. Partij dringt, om van de vrijhandel en de schoolkwestie niet te spreken, duidelijk een tweede punt naar voren, n.l. Staatspensioen. Dit moge een versterking lijken, het is een verzwakking.

En als we dit een verzwakking noemen, dan zien we zelfs voor een oogenblik ervan af, dat de huidige Staatspensioen-eisch der Arb. Partij nog slechts de naam gemeen heeft met de ouderdomsverzorging die het Ned. proletariaat gewoon is met de naam van Staatspensionneering aan te duiden. Immers de huidige Staatspensioen-eisch der Arb. Partij is niets anders dan de aandrang op de liberale konzentratie, dat ze vóór 1 Jan. 1914 ernst moet maken met haar «vrijzinnige» regeling der Armenzorg voor behoeftige «fatsoenlijke» oudjes, een Armenzorg die evenals Talma's dwangwet een werkelijke Staatspensionneering eer uit-, dan insluit, en tegenover de openlijke dwang van Talma een indirekte dwang tot «sparen» door middel van de werkgevers stelt.

We zien ook hiervan af, dat de tegenwoordige zoogenaamde Staatspensioen-eisch der Arb. Partij allèen maar gesteld is, om de gansche liberale konzentratie bij de herstemmingen te kunnen steunen, derhalve ook zodoende een belangrijke verzwakking van de revolutionaire strijd van het proletariaat is.

Maar we bedoelen dit. Ook indien de Arb. Partij haar oude eisch van Staatspensioen ongerept zou hebben gehandhaafd, dan nog zou het stellen van die eisch *naast* die van het A. K. op het moment een verzwakking beteekenen van de revolutionaire,

de macht-sterkende kiesrechtstrijd. Hier helpen geen vergelijkingen met andere landen, waar het A. K. reeds bestaat zooals bijv. voor de Deutsche Rijksdag. Wij hebben *dit* te bedenken: Zoolang *ons* proletariaat het A. K. nog niet heeft, dient het al zijn krachten op dit ééne punt te konzentreeren bij *elke* groote strijd.

Dat wil niet zeggen, dat het Ned. proletariaat bij al zijn strijd geen ander woord in zijn mond zou mogen nemen, dan de woorden Alg. Kiesrecht. Dit is ook eene der fouten die onze revisionisten met de anarchisten gemeen hebben, dat ze vaak een woordendienst in plaats van een strijd om zaken voeren. Zoo zijn de revisionisten blind voor het verschil tusschen het zoogenaamde A. K. der liberalen en het democratische A. K. dat het proletariaat eischt, of ze willen althans de draagkracht van dit verschil niet doen uitkomen; gelijk de anarchisten blind zijn voor het verschil tusschen de behoudensgezinde, bedervende politiek der geheele bourgeoisie en de revolutionaire, inzicht brengende van het proletariaat.

Maar al wat het Ned. proletariaat op politiek gebied doet, moet of zijn: strijd voor het A. K., of: tot de versterking van *die* strijd leiden. Henr. Roland-Holst heeft vroeger eens in haar Kiesrecht-brochure eenige voorwaarden genoemd die tot de versterking van de Kiesrechtstrijd zouden leiden. Het waren:

1°. dat het proletariaat de overtuiging moet hebben zonder machtsvergrooting geen verbetering van betekenis meer te erlangen.

2°. dat het proletariaat moet begrijpen dat het die machtsvergrooting alleen kan krijgen in een strijd tegen de bourgeoisie als geheel!

3°. dat natuurlijk de agitatie intens en de organisatie sterk moet zijn;

4°. dat niet enkel de politiek en modern georganiseerden, maar evenzeer de politiek ongeorganiseerden, havenarbeiders, bouwvakarbeiders, verkeersarbeiders en fabrieksarbeiders, er in moeten worden meegesleept.

Zòd gezien is de bewijsvoering der S. D. P., die uit de politieke historie van de jongste 12 jaar en de klassegroepering van het oogenblik, benevens uit de algemeene verscherping van het kapitalisme, *dus uit de werkelijkheid*, aantoonde dat er geen eenigszins beteekenende hervormingen door liberaal of klerikaal werden noch zullen worden gegeven, een belangrijke *versterking* van het voor een revolutionaire kiesrechtstrijd noodige inzicht. Daarentegen de argumentatie der Arb. Partij die vindt «dat er naar gestreefd moet worden *reeds op 1 Januari 1914* ... als noodmaatregel een *Staatspensioen* in te voeren», een verzwakking van het revolutionaire inzicht, nog ongerekend dat dit geheel in de lucht hangende streven op niets dan teleurstelling kan uitloopen. Teleurstelling van het proletariaat is treurig, maar verzwakking is erger: het is misdadig.

Dit wat de sociale hervormingen betreft, waarvan door de politieke omstandigheden het Staatspensioen op het oogenblik het meest besproken wordt. Hetzelfde geldt evenwel voor alle sociale verbeteringen door de wet. Geen politieke hervormingen meer zonder de machtsvergrooting van het proletariaat door de revolutionaire kiesrechtstrijd.

En wat nu de machtsvergrooting betreft, toont de S. D. P. door het ontmaskeren der liberalen aan, dat hun praten over een socht A. K. (algemeen mannenkiesrecht, maar beperkt vrouwenkiesrecht) slechts een schijnmanoeuvre is, zooals het in onze resolutie heet, om de arbeidersklasse in een ongunstige positie te plaatsen. Zodoende leert het proletariaat inzien, dat het zich niet enkel tegen de klerikalen maar ook tegen de liberalen te plaatsen heeft, als het de voor hervormingen noodige machtsvergrooting door de kiesrechtstrijd wil behalen. Wij wijken niet hierin af van de Arb. Partij, dat *zij* de hervormingen zouden willen en *wij* niet; maar *wij* zeggen: Arbeiders, gij kunt alleen nog iets van die hervormingen krijgen, *zoo gij uw macht vergroot; en bij die machtsvergrooting door de kiesrechtstrijd moet gij op de liberalen niet rekenen.*

Dat wil *alweer* niet zeggen, dat nooit ofte nimmer de een of andere democratische groep van de bourgeoisie (wij zien ze trouwens eer ter rechter- dan ter linkerzij), zich op het democratische A. K.-standpunt zou kunnen plaatsen, en dat het proletariaat *dan* dergelijke hulp niet zou mogen aanvaarden; maar het wil zeggen, dat dit allèen zal gebeuren als het proletariaat op zijn eigen democratisch kiesrechtstandpunt onwrikbaar blijft staan, en niet naar de schijn-demokratie der bourgeoisie, zooals het konzentratie-kiesrecht er een is, afzwenkt. Allèen door pal te blijven staan voor de volle democratie kan het proletariaat bewerken, zooals elders ook wel gebeurd is, dat kleine burgerlijk-demokratische groepen zich erbij voegen. Maar elkeen zal inzien, dat het heel wat anders is, of anderen zich in een bepaalde zaak op het standpunt van het proletariaat plaatsen, of dat het proletariaat *zelf* zich op het standpunt der

bourgeoisie gaat stellen, zooals de Arb. Partij dat bij de herstemmingen ter wille der liberalen doet.

De Arb. Partij heeft om de liberalen tegen de klerikalen aan de Regeering te kunnen brengen, *voor de herstemming* de kiesrecht- en verzekerings-formules der liberalen overgenomen.

De Sociaaldemokratische Partij handhaaft de oude proletarische eischen van democratisch kiesrecht en arbeiders-pensionneering en zal juist daarom niet allèen de koalitie maar evenzeer de konzentratie ten sterkste bestrijden. WP.

Uit het Buitenland.

Bethmann voor den Rijksdag. Het was een groote dag voor den Deutschen Rijksdag en voor heel het Deutsche volk. De dag namelijk dat de Rijkskanselier, de eenige zoogenaamd verantwoordelijke persoon der Deutsche Rijksregeering de groote rede hield, waarin hij militaire wetsvoorstellen aan den Rijksdag voorlegde.

Die wetsvoorstellen op enen, zooals wij reeds schreven, een tijdvak van verhoogde uitgaven voor het militarisme *te land* op een schaal, zooals men 't zelfs nog voor een, twee jaar onmogelijk zou hebben geacht. Zij voeren de uitgaven voor 't Deutsche *militarisme alleen* op tot een bedrag, zoo groot *per jaar* als de geheele geweldige krijgsschatting van 5 milliard fr., die Deutschland in 't jaar 1871 van het overwonnen Frankrijk eischte en verkreeg.

Zij maken het Deutsche leger meer dan ooit tot een geweldig, in de kazernen gedruid, aanvalsinstrument in dienst van het Deutsche imperialisme, van het Deutsche groot-kapitaal. En zij leiden dat tijdvak van nieuwe krankzinnige toerusting niet alleen in voor Deutschland, maar voor heel Europa, voor alle groote staten en voor de kleinere niet minder, die gedwongen zullen worden het meedoogenlooze spel mee te spelen.

Zij verpletteren eenvoudig de hoop, die burgerlijke utopisten en warhoofden onder de reformisten koesterden omtrent de mogelijkheid eener vreedzame ontwikkeling, van een beperking der krijgstoerusting, arbitrage, enz.

Kortom: zij zijn uit een wereldhistorisch oogpunt inderdaad een gebeurtenis van den eersten rang, die glashelder aantoonde, dat wij in 't jaar 1913, honderd jaar na de ineenstorting der Napoleontische wereldmacht, er oneindig erger aan toe zijn, daar de uitgaven voor Moloch op even reusachtige, ja in sneller mate, zijn gewassen dan de productiekrachten en de «welvaart» der groote volksmassa's.

Wat nu echter bij de indiening van deze wetsontwerpen wellicht 't meest typeerde, 't meest karakteristieke is, is de wijze, waarop dit geschiedt.

De «Leipziger Volksz.» schreef daarover:

„Wanneer Bismarck dat toch nog eens beleefd had!” zoo schreef vol weemoed een chauvinistisch („vaderlandslievend”) Duitsch blad, toen 't vorige jaar de militaire en marine-wetsontwerpen zoo glad aangenomen werden. Nu, na de rede van Bethmann-Hollweg kon het zijn uitroep herhalen: „Wanneer Bismarck dat eens beleefd had!”

Inderdaad: hoe heeft Bismarck zich moeten afsjakeren en plagen, om zijn in vergelijking met de huidige, zoo bescheiden bijna onbeteekenende militaire eischen doorgevoerd te krijgen. Hij had 't nodig, in 1887 de onbeschaamde, leugenachtige verkiezingscampagne, die mogelijk was, te voeren; hij gebruikte onbeteekenende grens-incidenten om die op sensationele manier en met oorlogsbedreiging op te blazen; hij liet een heel leger van zijn perskozakken los, om het Deutsche volk het dreigende spook van een inval der Russen en Franschen voor oogen te voeren. En dat alles slechts om een paar armzalige duizend man meer te krijgen!

Dat is inderdaad het kenmerkende van den toestand van het kapitalisme en de kapitalistische partijen nu: *geen enkele* mokt of mort zelfs meer bij de krankzinnigste opdrijving der eischen.

Over de dekking der uitgaven wordt gesputterd en strijd gevoerd wordt.

Over de zaak zelve niet.

Het groote burgerlijke publiek legt er zich, zuchtend weliswaar, maar gelaten bij neer met de woorden: Het kan niet anders.

Zelfs was in den Rijksdag na twee dagen de belangstelling in de zaak volkomen voorbij.

Bethmann zoomin als de minister van oorlog behoefde meer groote toelichtingen of veel moeite. Zij krijgen de uitbreiding.

En het verzet van het proletariaat baat nog niet, omdat het nog niet in staat is de Staatsmacht te veroveren of te breken.

Dat is het kenmerkende van de huidige politieke verhoudingen: het imperialisme heeft *alle* burgerlijke groepen, groot en klein, in zijn dienst gespannen. V. R.

*
De „Slavische Mogendheid” op de Balkan. De verdedigers van de Deutsche legerwetten fantaseeren reeds sinds eenige tijd van de „Slavische Mogend-

heid", die ze na de val van Turkije in Zuid-Oost-Europa zien opkomen. Zien we dus eens, hoe de Balkankorrespondent van het Russische regeeringsblad „Rossija" — zoud een den Balkan goedgezind getuige — de tegenwoordige toestand op de Balken teekent:

Volgens officiële opgaven — schrijft de Korr. — zijn er ongeveer 22000 Bulgaarsche soldaten in Bulgarije gestorven. En omtrent de Serven, Grieken en Montenegro's zijn er geen opgaven. Neemt men evenwel aan, dat het totaal van hun dooden even groot is, dan is het aantal in de eerste helft van de oorlog gestorven soldaten 44000. Voegt men daarbij de in de oorlog gevallen, voorts de gesneuvelde en vermoorde vreedzame bevolking in Macedonië, dan komt men tot verschrikkelijke getallen. *Macedonië zelf is thans een woestijn.* Meer dan 100000 Muzelmannen, vrouwen, kinderen en grijsaards verhuisden naar Klein-Azië (zie de mededeelingen van Guarino, de *Avanti-Korrespondent* in Konstantinopel, in de *Vie Ouwrière*, opgenomen in het *Overzicht der Tijdschriften* van het April-nummer van *De Nieuwe Tijd*, R. T.) en namen have en goed mede. De overgebleven voorraad levensmiddelen werd door de optrekkende legers vernietigd. De dorpen, voorzoover ze niet verbrand werden, werden door de gewone troepen of door de benden vrijwilligers en *Basji-basaks* geplunderd. *Minstens 10 à 20 jaar moeten er voorbijgaan voordat Macedonië minder ongelukkig is, dan in de laatste tientallen jaren vóór de oorlog.* Als de overwinnaars na het einde van den oorlog met de verdeling van Macedonië beginnen, zullen ze verwoeste, uitgezogen landen onder elkaar moeten verdeelen. — Ook Bulgarije staat een economische crisis te wachten, als de oorlog nog sleepende blijft. De weersomstandigheden zijn dit jaar gunstig; *maar er is niemand, die de landarbeid kan doen.*

Alles bij elkaar genomen, een goede illustratie bij de z.g.n. „verschuiving van de militair-politieke situatie" in Z. O. Europa, waarover de Duitse Kanselier Bethmann-Hollweg in de Rijksdag sprak ter verdediging van de legerwetten.

De School.

Dr. Kuyper, de organisator van de christelijke antithese, sprak verleden Donderdag een rede uit voor de deputatenvergadering van de anti-revolutionaire partij, een rede waarin hij helaas terecht kon konstateren, dat deze antithese nog steeds, als voor 11 jaar toen deze term voor het eerst door Kuyper gebruikt werd, sterk in de Nederlandsche politiek wortelt. De grondslag voor die antithese was volgens hem de «vrije», d. w. z. de bijzondere school, en het «ouderrecht» om het kind de opvoeding te geven die de ouders wenschen.

Dr. Kuyper heeft hierin in zoverre gelijk dat de schoolstrijd inderdaad de vorm is geweest waarin de door hem aangevoerde kleine luyden zich het best konden organiseren, zooals de groote kapitalisten zich het best voelen bij de «strijd» voor de — kapitalistische — «vrijheid», en het proletariaat zich het best organiseert in de «machtsstrijd» om het onverzwakt democratische kiesrecht. En in zoverre Dr. Kuyper daarin beginselvast is, van aan die voor zijn organisatie uitstekende leuze nu reeds bijna 40 jaar onveranderd en onverzwakt vast te houden, kunnen de leiders zelfs van het proletariaat nog wel vaak van hem leeren, leiders die maar al te spoedig soms geneigd zijn hun eigen grondstandpunt door verzwakking van hun strijdleuzen en strijdvormen te doen wankelen.

Maar in zóoverre heeft Abr. Kuyper toch volkomen ongelijk tegenover de historie, als zijn oude strijdleuzen thans niet meer als voor 30 en 40 jaar de werkelijke tegenstelling in de maatschappij opendekt, al moge dat zelfbedrog dan voor een reactionaire partij als die der kleine luyden noodig zijn. De vrije school was en is de leuze van hen, die in economische zin door de opkomende groot-industrie en haar liberale aanhangers verdrongen worden, en die zich daarom tegen de openbare school stelden, omdat die het uitbuitingsmateriaal voor de kapitalistische winstmakers zoo goed mogelijk moest voorbereiden. Evenwel is de neutrale staatschool reeds lang door de liberalen verlaten als strijdmiddel voor hun zaak.

Het is voor Kuyper en zijn vrienden allicht een eisch van goede taktiek, om hun standje bij elkaar te houden door deze verandering zoo weinig mogelijk te willen zien, maar inderdaad verlaten de heeren liberalen zich tegenwoordig evengoed op het «ouderrecht» om de kinderen zoo reaktionair mogelijk op te voeden, en op de «christelijke» kerk en godsdienst om de kinderen des volks ook op de openbare school zooveel mogelijk voor het kapitalisme geschikt te houden, als Kuyper zelf. De strijd van de liberalistische staatschool en de vrije school wordt hoe langer hoe meer een holle leuze, sinds beetje bij beetje en voet voor voet door de liberalen zelve de staatschool zooveel mogelijk aan de kerkerlijken wordt overgeleverd, sinds de onderwijzers hun opvoedingsvrijheid meer en meer verliezen en de eischen der bijzondere school door niemand der liberalen meer principieel worden ontkend, al maken ze er nog zooveel lawaai tegen, en sinds ook de subsidie van de Staat voor de bijzondere school met liberale hulp hoe langer hoe grooter wordt.

Als dan ook bij deze verkiezing wederom gepoogd wordt en door Kuyper en door de liberalen om de oude schoolstrijd op te blazen, dan is dat een mislukte, wijl historisch overleefd ondernemen. Thans is het proletariaat, en wel voorzoover het zich onder invloed van de internationale Sociaaldemocratie bevindt, nog alleen maar de kansakwente verdediger van een verplichte neutrale staatschool, d. i. in Holland de S. D. P. En als de Arb. Partij dan ook, zooals ze sinds de Groninger motie wel moet doen, het gebalk van de liberalen voor de openbare school ernstig neemt, dan doet ze niets anders dan evenals Kuyper ook de antithese handhaven, door een reeds afgedane werkelijkheid met behulp van de oude leuzen in standhouden.

Aldus is de werkelijkheid. Bij deze verkiezingsstrijd is al het gemier voor en tegen de openbare school zooals het bij liberalen, anti-revolutionairen en Arb. Partij gehoord wordt, leeg geschetter. Het proletariaat heeft slechts één ding van noode om leven te blazen in zijn eigen maatschappelijke strijd: het onverzwakt democratische kiesrecht voor man en vrouw, en de revolutionaire strijd daarvoor. W.P.

Indiese Brieven. IV.

Ernstige dingen.

Ik schreef reeds, dat de vloedgolf van herleving der Oosterse rassen Java niet voorbij gegaan is, zonder ook daar de deining te laten gevoelen. De Indiese Partij noemde ik een simptoom daarvan bij de Indo-Europeesche bevolking. De beweging van Sarikat (daging) Islam getuigt daarvan bij de inlandsche bevolking. Verleden zomer werd deze vereniging opgericht in Solo. Bij duizenden stroomden de leden toe. De meeste leden waren kleine kooplieden, handelaars en handswerkslieden, die zich wilden verzetten tegen de Chinezen, in wier handen zich bijna de geheele handel bevindt. Door de regering werd de vereniging eerst geschorst, maar toen bleek, dat ze niets verkeers tegen 't goevnement in haar schild voerde, weer toegelaten op voorwaarde, dat zij onder toezicht van de regering zou staan. Toen zij dus weer vrij kon propageren, werden overal sterke afdelingen opgericht; sommige van duizenden leden, o. a. te Soerabaja een van 6000 leden.

Evenals zoo vele economische bewegingen ook vergezeld gaan van verhoogd geestelijk leven, dat zich dikwijls openbaart in een meer godsdienstige gezindheid, bracht ook deze inlandsche beweging de Mohamedaanse idee weer meer naar den voorgrond.

In haar program staat ook een beter naleven der godsdienstplichten. En daar de Mohamedaanse Zondag op Vrijdag valt, was te verwachten, dat de Moh. arbeiders wel eens in konflikt zouden komen met hun niet-Moh. patroons. Van vele spoorwegaarbeiders kwam bij de Direksie reeds het verzoek in, den Vrijdagmiddag vrij te mogen hebben, om hun godsdienstplichten te vervullen. Ook bij partikuliere patroons is dat reeds geschied.

Deze verhoogde belangstelling voor hun geloof heeft in Soerabaja geleid tot een arbeidskonflikt, waaruit we weer eens duidelijk kunnen zien, dat eigenlijk de inlandsche bevolking beschouwd wordt als te zijn geschapen voor ons, Westerlingen. 't N. Soer. Handelsblad schreef reeds over 't verzoek om vrij op Vrijdagmiddag, dat men dat toch niet moest toestaan. Wat verbeelden die inlanders zich wel! Zij leefden toch van de Westerse patroons en naar diens wil hadden zij zich te schikken. Godsdienstige meningen hadden inlanders er eigenlijk niet op na te houden!

Op de machinefabriek der firma Younge te Soerabaja is het tot een konflikt gekomen. De inl. arbeiders wilden op Garebeg Moeloed (de geboortedag van Mohamed) vrij hebben. De mandoer bracht dit verzoek over. Het antwoord was een weigering. De arbeiders bleven toch weg. Toen werd de mandoer ontslagen; de arbeiders verklaarden zich met hem solidair en staakten 't werk. De firma riep toen de machtige arm van 't goevnement te hulp. De regent — 't inl. hoofd — liet den voorz. van 't voorloopig H. B. van Sarikat Islam bij zich komen en verzocht hem, alle middelen aan te wenden tot het hervatten van den arbeid. Het natuurlijke antwoord was, dat de arbeiders weer zouden beginnen, als het ontslag van den mandoer werd ingetrokken. Na verschillende pogingen bleven de arbeiders bij dezen eis. Den volgende dag bood de firma 10 cent loonverhoging voor elken arbeider, die wou beginnen, maar niemand ging op dit aanbod in. Op een vergadering werd besloten een deputatie naar de firma, te zenden, om haar den eis mee te delen.

Den volgende dag werden de mandoer en twee arbeiders, die beschouwd werden als de leiders der staking, gearresteerd. Het leek wel op Rusland. Tot deze daad achtte de justitie zich gerechtigd op grond van een artikel in 't Strafwetboek voor inlanders, waarvan de meesten zich niet bewust waren, dat zóoiets bestond. In dit artikel staat:

„Elke samenspanning van werklieden om tegelijkertijd het werk te doen ophouden, het werk in een fabriek of werkplaats te doen verbieden, of te beletten dat andere werklieden er heen gaan of er blijven vóór of na zekere uren en in 't algemeen om den arbeid, te schorsen, te beletten of in prijs te doen stijgen, wanneer er een poging of een begin van uitvoering van dit een of ander is wordt gestraft, met ten arbeidstelling aan de publieke werken voor den kost zonder loon van een tot drie maanden.

De hoofden of aanleggers worden gestraft met dwangarbeid buiten de heffing van twee tot vijf maanden."

Deze bepaling geldt ook voor Europeanen. Men ziet een formeel stakingsverbod, terwijl 't tevens elke aktie voor loonsverhoging etc. onmogelijk maakt. De justitie staat direkt klaar om de werkgever te beschermen tegen zeer gerechtvaardigde eisen der arbeiders. De arbeiders zijn er immers ook alleen maar voor om de patroons te verrijken. Dat geldt in Westerse landen, hoeveel te meer in de Koloniën.

De regering heeft de statuten der I. P. niet goedgekeurd. Het clubgebouw werd op den avond der afkondiging door den kontroleur en zijn helpers bewaakt, vergaderingen te Batavia en andere plaatsen zijn verboden. En dat met instemming van bijna de gehele Indiese pers. De I. P. geleeke geheel op een revolutionaire partij, en die kunnen niet geduld worden. Eerst Douwes Dekker

veroordeeld tot gevangenisstraf op grond van ophitsend en beleedigend geschrijf tegen 't goevnement, nu een geheel verbod; of 't de juiste weg is, wij betwijfelen het. Een ernstige volksbeweging als deze toont te zijn, krijgt men niet kapot met een niet-goedkeuren van Statuten. Het gaat niet aan, om te zeggen: ja, maar die D. D. dat is een man, die niet weet, wat ie zegt, hij is eigenlijk ontoerekenbaar; zijn grieven zijn de grieven der Indo's en men kan zoo'n beweging tegengaan, maar dooden kan men ze niet meer. De naaste toekomst zal ons wel leren, dat 't goevnement een grote fout beging, die door ons, socialisten, niet dan met vreugde kan worden begroet; het behoud der koloniën komt er door in gevaar. En dat is voor 't proletariaat geen schade!

AROEN.

Wij willen het volgende uitknipsel nog aan het schrijven van onzen berichtgever in Indië toevoegen:

Het Bat. Hbl. v. 3 Nov. schrijft over de ontbinding der I. P.

Wij zullen nog wel gelegenheid hebben op het manifest terug te komen. Voor heden slechts deze informatie, waarmee ook de leden van de Indische Partij en van Insulinde hun voordeel kunnen doen.

De regeering heeft ingezien dat zij het niet kan laten bij haar strijd tegen den „geest van Douwes Dekker". Zij heeft daarom haar voor-nemen kenbaar gemaakt om krachtig op te treden tegen ieder landsdienaar, die zich ook maar inlaat met bedoelde partij. Wat onder dat krachtig optreden dient te worden verstaan is duidelijk: schorsing, eventueel ontslag.

Dat kan men zich dus voor gezegd houden.

Mochten er zijn die dit optreden der regeering niet billijken, dan kan het volgende hen uit den droom helpen, doen zien tot welke excessen de eenvoudigen van geest door de dagelijkse ophitsing, om het woord der regeering te gebruiken reeds gebracht zijn.

Op de jongste propaganda-bijeenkomst alhier der vereniging Sarikat Islam, welke vereniging elke betrekking tot de Indische Partij verworpen heeft, is door een tweetal leden dier partij, landsdienaaren — die op dat tijdstip, krachtens de uitspraak der regeering, niet langer tot de verboden vereniging mochten behooren — een poging gedaan om een gedrukt stuk te verspreiden. In dat gedrukte stuk zijn opgenomen, in het maleisch vertaald, de oorspronkelijke statuten der Indische Partij, benevens een vertaling der notulen van de vergadering, waarop die statuten zijn goedgekeurd. In die vertaling wordt mede gesproken van het streven naar een onafhankelijk volksbestaan; een volksbestaan onder (een) eigen vorst (en).

De exemplaren van het pamflet, welke de leden der Sarikat Islam moesten bewerken om zich te scharen aan de zijde der verboden partij zijn in handen der politie gesteld. Het onderzoek heeft uitgewezen dat het stuk te Solo gedrukt is. De namen der verspreiders zijn bekend; het eenige wat nu nog opgehelderd moet worden, is, wie den last tot drukken heeft gegeven.

Het zou ons inderdaad spijten, indien de verspreiders, die den omvang van hun daad niet beseft hebben, maar werktuigen geheeten dienen te worden, voor hun ondoordachte handelingen worden gestraft.

Maar het gebeurde leert hoe men de verzekering heeft op te vatten, dat de Indische Partij heeft opgehouden te bestaan. Zij is den weg opgegaan eener geheime organisatie, die voor geen middel terugdeinst om haar doel te bereiken.

Economische Kroniek.

Goudproductie en klassenstrijd. Gestaag schrijdt met de ontwikkeling van het kapitalisme ook de arbeidersbeweging voorwaarts, — onweerstaanbaar groeit de macht van het proletariaat. Met dien groei veranderen ook vorm en methode van den klassenstrijd. In het begin zwak in aantal, bijna zonder klassebewustzijn, hulpgroep van de bourgeoisie toen deze politieke macht veroverde, werd de arbeidersklasse daarna geestelijk en organisatorisch zelfstandig en zich bewust van haar grootsch doel. — In den aanvang bevangen in de illusie van een snel komen tot de heerschappij, moest de arbeidersbeweging dikwijls eerst voor het naakte bestaan strijden, voordat zij in den taaien dagelijkschen strijd voor het kleine tot steeds grootere macht omhoog kon stijgen; — en tenslotte staat de strijd om de heerschappij als een niet vermoede reusachtige taak voor het geweldig versterkte leger van den arbeid. Deze gedaanteverwisselingen weerspiegelen zich in de veranderingen die de taktiek van den klassenstrijd ondergaat.

Maar naast dit voortdurende voorwaarts schrijven toont de geschiedenis van de arbeidersbeweging nog andere veranderingen, periodieke afwisseling van revolutionaire daadkracht en duldende rust. De drijfkracht tot deze wisselingen ligt, zooals reeds lang bekend is, in het periodieke karakter van het gansche economische leven, in de periodieke afwisseling van bloeitijdperk en crisis, die tot het innigste wezen van het kapitalisme behoort. In tijden van bloei verdwijnen voor een goed deel de werkloosheid en de ergste nood, de organisaties slagen er in loonsverhoging af te dwingen, het kapitalisme schijnt dragelijk te worden. Al weten ook de kerntroepen dat het kapitalisme trots dit alles ondragelijk blijft en opgeruimd móet worden — voor groote acties ontbreekt toch de gelegenheid, want de nog niet klaarbewuste massa voelt zich tamelijk tevreden. — De tijd van de goede conjunctuur is politiek een kontra-revolutionaire tijd; het kapitalisme gevoelt zich sterk in het bewustzijn van momenteele levenskracht.

Maar als de crisis losbarst, als de werklozen in massa tevergeefs arbeid zoeken en de loonen naar

beneden gaan, dan dringt de onhoudbaarheid van het kapitalisme zich iederen arbeider op. Onder den druk van de depressie groeit de revolutionaire stemming — tot klaar begrijpen bij de vooraanstaanden, tot woede die tot krachtige acties drijft, bij de massa. In deze tijden groeit de lang onderdrukte haat tot revolutionaire beweging en menige verrotte regering werd juist in zulk een crisistijd weggevaagd.

Met de ontwikkeling van de arbeidersbeweging verliest deze snelle wisseling der conjunctuur zijn kracht. Doordat de instinktieve oogenblikstemming steeds meer voor het begrip der algemeene verhoudingen plaats maakt, krijgt de arbeidersbeweging een gelijkmatig karakter, thans vergeet men niet zoo spoedig hoe het voor 5 jaar was. Ook in het bloeitijdperk blijft het bewustzijn dat spoedig een crisis komen kan.

Maar toch heeft de tegenstelling van crisis en bloeitijdperk zooals die zich in de stemming van het proletariaat weerspiegelt zijn beteekenis voor den strijd niet verloren. Buiten de snelle wisseling die zich iedere 8 tot 10 jaar voltrekt, bestaat er nog een langzame afwisseling in het kapitalisme. Na het bloeitijdperk dat 1850 inzette en een twintig jaar duurde, begint met de crisis van 1873 een lange depressie slechts door korte opflukkingen van verbetering onderbroken. Zooals in den winter de lange nachten door korte koude dagen worden afgewisseld. Reeds geloofden de theoretici in beide legerkampen dat de levenskracht van het kapitalisme was uitgebluscht en dat het in de chronische crisis op de een of andere wijze moest ten onder gaan. — In 1894 echter verheft zich de conjunctuur weer, en sinds die tijd heerscht, slechts door korte crisissen onderbroken — zooals in den zomer de lange dagen door korte nachten worden afgewisseld — een schitterend bloeitijdperk van het kapitalisme.

Ook de langzame afwisseling heeft op het aanzien van de arbeidersbeweging diep ingewerkt. In den aanvang van het 20 jarige bloeitijdperk na 1850 heerschte contra-revolutie en politieke stilte des grafs; hare tweede helft (1860—70) bracht de militaire liquidatie van de nieuwe machtsverhoudingen (oorlogen tusschen Pruisen en Oostenrijk en tusschen Pruisen en Frankrijk) en het eerste algemeene optreden van het proletariaat (Internationale; Lassalle). Daarna bracht de lange depressie van de jaren 80 scherpe vormen van klassentijd: in Duitschland de socialistenwet, in Engeland groote werkloosheidsbeweging, in Nederland het optreden van den ouden Sociaal-democratischen Bond; overal groeide de revolutionaire stemming. Toen de pogingen tot neerslaan mislukt waren, toonden de hervormingsgezindheid en de kiesrechtuitbreiding in eenige landen het terugwijken van de heerschende klasse. — Het nieuwe bloeitijdperk sinds 1895 heeft nieuwe veranderingen gebracht; thans groeiden de organisaties en in het revisionisme kwam de contrarevolutionaire stemming van een deel der arbeiders tot uitdrukking. Maar reeds verdwijnen de illusies van dien tijd; het schijnt dat wij weer in een tijd van militaire vereffening der veranderde machtsverhoudingen gekomen zijn. Naderen wij wellicht reeds het einde van het lange bloeitijdperk?

Het antwoord krijgt men slechts door het blootleggen van de oorzaken van deze langzame wisseling der conjunctuur. Dit nu heeft Kautsky in zijn onlangs verschenen geschrift: *Goudproductie en Duurte* gedaan. Kautsky toont aan hoe de beide lange bloeitijdperken met de goudproductie nauw samenhangen; een stijging van de goudproductie brengt groote massa's nieuw goud op de markt, die de vraag naar waren vergrooten en daardoor als een sterke prikkel tot verlevendiging der productie werken. In de jaren na 1850 steeg de goudproductie sterk door de ontdekking van de Californische en Australische goudmijnen; bloeitijdperk; in de jaren 1870 en '80 ging de wereldproductie weer iets terug; stagnatie. Vanaf 1890 is de goudproductie door de Transvaal-sche mijnen in een ontzaglijke nog voortdurende stijging. Deze stijging is de oorzaak van het tegenwoordige omstreeks 1895 begonnen bloeitijdperk; en van de toekomst van de goudproductie, hangt ook de toekomst van de conjunctuur en daarmee de toekomst van den klassenstrijd af.

Nu toonen echter de cijfers van de statistiek dat de stijging van de goudproductie in de laatste jaren reeds geringer wordt. In Amerika neemt de goudproductie af, in Zuid-Afrika zijn reeds verschillende mijnen uitgeput en slechts door de snellere ontginning der overige stijgt daar de opbrengst nog. De grootst mogelijke productie zal spoedig bereikt zijn en daarna moet het weer bergaf gaan. Dat echter nog eens weer dergelijke rijke goudlanden ontdekt zullen worden is wel is waar niet absoluut uitgesloten maar toch zeer onwaarschijnlijk. Dit beteekent dat deze drijfkracht van de conjunctuur verlamt, en dat het

einde van het bloeitijdperk nadert. Dit tijdperk kan zich wellicht nog een aantal jaren onder de nawerking van den vroeger ontvangen prikkel staande houden — maar daarna zal weder een chronische crisis, een algemeene stagnatie over de kapitalistische wereld komen.

Voor de arbeiders beteekent dit: chronische werkloosheid en diepe nood. Maar tegelijk zal het verzet, de vastberadenheid, de revolutionaire energie van de massa's groeien. De klassenstrijd zal scherpere vormen aannemen, scherper nog dan in de jaren 1870 en '80; hun voortteekenen zien wij reeds thans in den druk en de bedreigingen die het einde van het bloeitijdperk begeleiden. Maar de arbeidersklasse gaat nu dezen strijd gansch anders tegemoet dan voor veertig jaar. Het twintigjarig bloeitijdperk is niet vruchteloos aan haar voorbij gegaan. Deze tijd heeft haar kracht, haar macht, haar organisaties zoodanig doen groeien dat zij als een gelijkwaardig tegenstander tegenover de bourgeoisie zal staan. Zou dan de heerschende klasse opnieuw willen beproeven met geweldmiddelen tegen het proletariaat op te treden, dan zal het in dien strijd niet meer gaan om het bestaansrecht en het dulden van de sociaaldemocratie maar om haar overwinning en haar heerschappij.

A. P.

Van het Partijbestuur.

Zaterdag j.l. vergaderde het P. B. De Visser was verhinderd wegens ziekte. Het P. B. hield zich vooral bezig met zaken de verkiezingen betreffende. Vastgesteld werd dat er half Mei een Manifest zal verschijnen over de Blauwe Maandag. Met Utrecht en Haarlem zal deze Zaterdag worden vergaderd om tot een definitief besluit omtrent de verkiezingen te komen. Het Socialisme zal als verkiezingsnummer verschijnen.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. De kandidaat in VIII van de Arbeiderspartij, Kleerekooper, en Enka, traden 25 April in een vergadering op. De laatste sprak van den bijbel en de profeten; de kandidaat over Christendom in ... België en gebruikte de staking om zijn partij op te vijzelen. In debat kwam Luteraan. Kleerekooper antwoordde een uur. Op de kwestie concentratie en coalitie ging hij niet in. Wij stippen aan: 1. Hij begreep niet hoe de menschen *rustig bleven zitten onder het debat*; hij had zitten dansen op zijn stoel. De man hitte dus **openlijk het gehoor op tot geweld**. 2. Toen debater na dit „antwoord” om repliek vroeg, wilde de voorzitter zulks toestaan, evenwel, Kleerekooper zei luid: „vraag het aan de vergadering”. De vergadering hief een vervaarlijk geschreeuw aan; toen Luteraan tegen de streek van Kleerekooper opkwam, bood Kleerekooper aan, hem **van het podium te gooien**. 3. Bij het debat wist Kleerekooper den voorzitter te overreden, dat **niet over de zeeliedenstaking mocht gesproken worden**. Ten laatste: dat tengevolge van het „antwoord” van den eersten propagandist der S. D. A. P., met name Kleerekooper, debater en eenige partijgenooten in de zaal en op straat werden omringd. Een en ander ging vergezeld van **bedreigingen**, zoodat sommige arbeiders opzettelijk naar den debater toekwamen, om hem daartegen in bescherming te nemen. Buiten de zaal werd **tegen eenige joodsche partijgenooten antisemitische achterbuurttaal gebruikt**. De propaganda van burger Kleerekooper heeft ongeveer dezelfde uitwerking als van een ... pastoor in het donkere zuiden tegen de „socialen”. Partijgenooten in andere plaatsen zullen wel zoo goed zijn, hiermee rekening te houden, indien hun de eer wordt aangedaan van een spreekbeurt door dien virtuoos.

— Woensdag 7 Mei, 's avonds 8½ uur, Openbare Vergadering in Plancius, Plantage Kerklaan. Ravensteijn en Wijnkoop spreken daar over „De Landsverdediging en het standpunt-Troelstra.” Tr. is voor debat uitgenoodigd.

Dinsdagavond 6 Mei debaterclub bij Secrève, Marnixstr. 397. Onze Meiverg. in de Geelvinck was uitstekend bezocht. De zalen 2 en 3 waren vol. Verscheidenen moesten zich met een staanplaats vergenoegen. Inplaats van Gorter en De Visser, die door ongesteldheid verhinderd waren, spraken Luteraan en Wijnkoop.

Maastricht. Maandag j.l. sprak Wijnkoop alhier. Door oponthoud van de trein kon hij eerst tusschen 9 en half 10 inplaats van vóór 8 uur ter vergadering zijn. Toch sprak Wijnkoop nog voor eenige tientallen arbeiders die in het Volkshuis waren blijven wachten. Er was eenig debat.

Naarden. Voor het eerst trad onze Partij hier j.l. Dinsdag op met een eigen vergadering. Een 25 man waren aanwezig. Wijnkoop sprak. Vader was wegens ziekte verhinderd.

Rotterdam. Dinsdag 29 April hield de Vereen. voor Vrouwenkiesrecht een vergadering waar sprekers van verschillende politieke richting het Vrouwenkiesrecht behandelden.

De Koster was voor de concentratie aanwezig, en verdedigde het programpunt over Vrouwenkiesrecht.

Onzerzijds sprak Van Ravesteijn, die krachtig het Soc. Dem. standpunt over Vrouwenkiesrecht verdedigde. Toen v. Ravesteijn ook het Concentratieprogram nog even onderhanden nam, werd hem dit door de voorzitter belet.

Schaper voor de S. D. A. P. bestreed de kerkelijken en hield verder een gezellig praatje tegen de dames. Van een principiële verdediging was bij hem geen sprake.

— Onze afd. hield Maandag een h. h. vergadering, waarin het Jaarverslag werd behandeld. Ons ledental was met 7 gestegen. Omstreeks half Mei zal ons eerste verkiezingsblad verschijnen.

Op de Meimeeting van de R. B. B. was onze afd. door een flink aantal vertegenwoordigd.

Weesp. Dinsdag 15 April vergaderde de gemeenteraad van Weesp waar onder meer ter sprake kwam een subsidie voor het onafhankelijkheidsfeest. B. en W. stelden voor hiervoor f 500 gulden uit te trekken benevens f 300 gulden voor een extra beëindiging aan de armen.

Onze partijgenoot Vader zei zich tegen deze uitgaaf te verzetten; immers eerst dan zou er reden zijn voor zulk een feest, wanneer wij ons alle onafhankelijk gevoelden en ook waren, en dit is bij lange na niet zoo. Het moge waar zijn dat wij onder de pressie

van Napoleon of Frankrijk vandaan kwamen, maar daarmee was niet bewezen dat wij niet onder de invloed stonden v. n. anderen met name Engeland, wiens vasal wij werden. Moge het dus al bedenkelijk zijn voor zulk een onafhankelijkheid feest te vieren, een andere vraag is nog of wij ons nu nog wel onafhankelijk gevoelen en hiervan is bij de arbeidersklasse geen sprake.

Hij wees op 1903 hoe toen gansch het land in opschudding was, omdat menschen van hun recht om niet te werken gebruik maakten, er werden toen zelfs wetten gemaakt die hun het staken van den arbeid verboden. Wij hebben in Amsterdam gezien hoe ambtenaren werden ontslagen, eenvoudig omdat zij zich permitteerden hun meening in vakbladen of tijdschriften te vermelden.

Verder wees hij er op hoe in Amsterdam en Hilversum en andere plaatsen, onderwijzers werden ontslagen omdat zij voor hun meening uitkwamen.

En om eens een voorbeeld van nabij te laten zien, wees hij er op, dat toen voor eenige weken een ambtenaar van het postkantoor alhier eenvoudig een ingezonden stukje plaatste over een liberale vergadering, men zelfs in die krant ging vragen of een ambtenaar van de Staat zoo iets wel mocht doen.

En zien wij nu eens naar de sigarenmakers die zijn uitgesloten en aan de honger prijs gegeven, eenvoudig omdat in een paar plaatsen hun kamers in strijd zijn met hun patroons. Zoo is het op elke fabriek of werkplaats.

Waar zoo de hoog geroemde vrijheid en onafhankelijkheid heerscht is van feest geen sprake.

Te meer niet omdat we de groote verdienste van het Huis van Oranje niet kunnen inzien.

Het moge waar zijn dat Willem I een uitstekend man was, maar dan het meest voor zich zelf.

De Voorzitter hamerde hier af en kon niet toestaan dat de Koning of Koningin zoo in debat werd gebracht.

Vader vervolgde en zei slechts de geschiedenis weer te geven. Immers in 1815 wist hij zijn inkomen van 1¼ op 2¼ miljoen te brengen.

Maar ook tegen de f 300 voor de armen moest V. zich verzetten. In gewone gevallen, zei hij, zou ik dat niet doen, maar men gebruikt deze gelegenheid om de armen miabil te maken voor dergelijke feesten. Daar tegen kom ik op. Men gebruikt de armoede om hem als een heerlijke diamant in de kroon der Oranjes te laten schitteren. Op iedere andere dag wil ik iets voor hun doen, maar dan zijn de heeren er niet voor te vinden. Waar de arbeidersklasse dus nog drie dubbel geknecht is aan het kapitalisme, zal ik tegen deze uitgaven stemmen.

Den heer Kuysler (Patrimoniumman) was niet als Vader internationaal maar nationaal en wilde f 500 meer geven.

De heer Knaap (wethouder) meende dat Vader de geschiedenis door zijn eigen bril bekeek en wees erop dat er ook nog anderen dan arbeiders waren en vond het een voorbeeld van vrijheid dat Vader hier de vrijheid had dit alles te zeggen.

Vader had nog de gelegenheid er op te wijzen, dat het frappant was dat de wethouder hier wees als voorbeeld van vrijheid, dat Vader als gekozen raadslid hier mocht spreken.

Niet door *zijn* bril werd de geschiedenis hier gezien, maar juist door de bril der klassegenooten van den heer Knoop. Immers zij schrijven de geschiedenis, daarom is het zoo moeilijk voor arbeiders de juiste toedracht te zien.

En wanneer een onderwijzer het waagde de juiste zaken op de school te onderwijzen, zou hij heel spoedig door de klassegenooten van den heer Knoop op de vingers worden getikt en er uitgesmeten worden.

Hij zou niet voorstellen die f 500 voor de sigarenmakers te vragen. De heeren zouden het toch verwerpen, maar onze hoog geroemde vrijheid zag hij niet en stemde dus tegen.

Het voorstel werd aangenomen met Vader zijn stem tegen.

Men vergelijke daarmee nu eens de houding van Schaper c. s. ten opzichte van deze zaak in de Kamer, en die van de 2 raadsleden (leden van de S. D. A. P.) in Hoorn, die f 1000 wilden geven voor de onafhankelijkheidsfeesten!

Zaandam. Zondagmiddag houden wij hier om 2 uur vergadering in Neuf met Vlamme en Wijnkoop als sprekers.

Korrespondentie. Weer moeten verscheidene artikelen blijven liggen. Hieronder dat over De Blauwe Maandag, over België, over Volkswapening, over Jeugdorganisatie, over Het Militarisme in Europa.

Advertentiën

Afd. AMSTERDAM S. D. P.

Woensdagavond 7 Mei spreken W. v. Ravesteijn en D. J. Wijnkoop in het gebouw Plancius, Plantage Kerklaan, over:

De Landsverdediging en het standpunt van Mr. Troelstra.

Mr. Troelstra is voor debat uitgenoodigd.

Diskussie vrij. Entree 5 cents. Werkelozen en Uitgeslotenen vrij. Aanvang half negen.

Steunt de Sigarenmakers.

De Levensverzekering „AURORA”

Opggericht 12 September 1887

Heerengracht 62, AMSTERDAM,

bestemt haar eventueel te maken winsten als volgt: 75 % aan „De Weezenkas”, Vereeniging op den grondslag van het beginsel: „Opvoeding zonder geloofsdogma” en 25 % aan het „Nederlandsch Vrijdenkers-Fonds”.